

UZASADNIENIE**odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Łłowa na lata 2023-2038”****CHARAKTER DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH W DOKUMENCIE**

Projekt „Założeń...” spełniając wymagania tematyczne ustawy Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz.U. 2022 poz. 1385), dokonuje bieżącej oceny zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy Łłowa oraz przewidywanych zmian wielkości tych potrzeb związanych z szeroko rozumianym rozwojem gminy, jak również ocenę stanu infrastruktury energetycznej i Planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych działających na terenie gminy dającą podstawę do stwierdzenia, że prowadzone przez nie działania na systemach energetycznych, na których są operatorami zapewniają o bezpieczeństwie zasilania odbiorców z terenu Łłowej w nośniki energii. Ponadto dokument ten zawiera również ocenę możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła, wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii. W projekcie „Założeń...” przedstawiono propozycję możliwych do zastosowania środków poprawy efektywności energetycznej, jak również – racjonalizacji wytwarzania i użytkowania energii, biorąc pod uwagę aktualnie obowiązujące w tym zakresie uwarunkowania prawne w kraju i Unii Europejskiej.

Zbilansowane w PZ Łłowa aktualne i przyszłe potrzeby energetyczne oraz analiza stanu systemów energetycznych na terenie Łłowej, jak i rodzaju inwestycji ujętych w Planach Rozwoju Przedsiębiorstw Energetycznych, stanowiły podstawę do określenia wymaganych kierunków działań w lokalnej polityce energetycznej gminy.

Podstawowe kierunki działań inwestycyjnych wyznaczone w PZ Łłowa, obejmują:

- ➔ w systemie gazowniczym:
  - modernizacja i rozbudowa istniejącego na terenie miejskim Łłowej systemu gazowniczego oraz gazyfikacja terenów wiejskich, zgodnie z planami rozwoju lokalnego Operatora Systemu Dystrybucyjnego w porozumieniu z odpowiednimi Wydziałami Urzędu Miejskiego w Łłowej;
- ➔ w systemie elektroenergetycznym:
  - modernizacja i rozbudowa sieci WN, SN, stacji transformatorowych SN/nN oraz sieci nN na terenie gminy zgodnie z planami lokalnego Operatora Systemu Dystrybucyjnego;
- ➔ modernizację oświetlenia ulicznego i wymianę opraw na energooszczędne;
- ➔ działania związane ze zmianą sposobu ogrzewania w obiektach gminnych w połączeniu z ich termomodernizacją oraz zabudowa odnawialnych źródeł energii,
- ➔ wdrażanie działań związanych z zastosowaniem środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej przez jednostki sektora publicznego z terenu gminy.

Projekt „Założeń...” wskazuje również kierunki i zakres działań nie-inwestycyjnych niezbędnych do kontynuacji głównie przez władze lokalne gminy, tj.:

- ➔ prowadzenie edukacji ekologicznej ze szczególnym uwzględnieniem takich zagadnień jak:

- efektywność energetyczna; racjonalne wykorzystanie energii przez odbiorców końcowych;
  - propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej,
  - promowanie nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła, w tym OZE (instalacje solarne, pompy ciepła – szczególnie w zabudowie mieszkaniowej i obiektach użyteczności publicznej),
  - kontynuacja programów dofinansowania inwestycji związanych z likwidacją źródeł węglowych i zmianą sposobu ogrzewania w zabudowie mieszkaniowej oraz montaż OZE;
- ➔ stały monitoring planów rozwoju przedsiębiorstw i stopnia ich realizacji

Wymienione wyżej działania służą osiągnięciu następujących, strategicznych celów rozwoju energetycznego gminy:

- Cel nr 1. Zapewnienie w perspektywie wieloletniej bezpieczeństwa dostaw energii i jej nośników dla odbiorców z terenu gminy z zachowaniem akceptowalnych parametrów ekologicznych i ekonomicznych.
- Cel nr 2. Zabezpieczenie dostaw energii i jej nośników na potrzeby nowej, rozwijającej się zabudowy na terenie gminy Łłowa.
- Cel nr 3. Poprawa i stymulowanie poprawy efektywności energetycznej na wszystkich etapach procesu zaopatrzenia odbiorców z terenu gminy w energię. Racjonalizacja użytkowania energii i jej nośników.
- Cel nr 4. Rozwijanie racjonalnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w oparciu o lokalne zidentyfikowane możliwości.
- Cel nr 5. Edukacja i promocja w zakresie szeroko rozumianej efektywności energetycznej.

Opisane w PZ Łłowa cele i kierunki działań uwzględniają również zapisy i ustalenia zawarte zarówno w lokalnych dokumentach planistycznych i strategicznych, jak i dokumentach na poziomie regionalnym. W tabeli poniżej przedstawiono zakres powiązań tych celów i kierunków działań z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach.

Tabela 1 Powiązania celów i zadań ujętych w PZ Łłowa z innymi dokumentami

Nazwa dokumentu	Zakres zgodności celów i kierunków działań ujętych w PZ Łłowa z celami wynikającymi z innych dokumentów
DOKUMENTY LOKALNE	
Strategia rozwoju Gminy Łłowa na lata 2021-2028, przyjęta uchwałą Nr 320/8/XLIII/22 Rady Miejskiej w Łłowej z dnia 22 kwietnia 2022 r.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, ▪ rozbudowa energooszczędnej sieci oświetleniowej, ▪ rozwój OZE na terenie gminy, ▪ rozbudowa sieci gazowniczej na terenie gminy, ▪ Eko Łłowa- Programy wspierania mieszkańców w zakresie finansowania działań proekologicznych w powiązaniu z krajowymi i europejskimi źródłami finansowania, ▪ edukacja ekologiczna mieszkańców.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łłowa, przyjęte uchwałą nr 260/7/XXXV/17 Rady Miejskiej w Łłowej z dnia 29 marca 2017 r.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podjęcie działań dla ograniczenia niskiej emisji, ▪ termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz obiektów użyteczności publicznej, ▪ zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej dla celów grzewczych oraz wytwarzania ciepłej wody, ▪ budowa i rozbudowa sieci gazowych oraz elektroenergetycznych
Program Rewitalizacji Gminy Łłowa na lata 2017-2023, przyjęty uchwałą nr 233/8/XXX/21 Rady Miejskiej w Łłowej z dnia 30 kwietnia 2021 r.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ termomodernizacja budynków zabudowy mieszkaniowej oraz obiektów użyteczności publicznej, ▪ zmiana sposobu ogrzewania z węglowego na system niskoemisyjny i/lub z wykorzystaniem OZE, ▪ edukacja ekologiczna mieszkańców.

Nazwa dokumentu	Zakres zgodności celów i kierunków działań ujętych w PZ Iłowa z celami wynikającymi z innych dokumentów
DOKUMENTY REGIONALNE	
<p>Program ochrony powietrza strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych, przyjęty Uchwałą nr XXII/323/20 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 7 września 2020 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło poprzez termomodernizację obiektów budowlanych: ▪ wymiana dotychczasowych kotłów węglowych o niskiej sprawności na kotły zasilane gazem lub ogrzewanie elektryczne ▪ ewentualnie wymiana dotychczasowych kotłów węglowych na nowoczesne kotły węglowe (paliwo: węgiel, orzech, groszek) zgodnie z warunkami wskazanymi w uchwale antysmogowej, ale tylko na terenach, gdzie nie jest możliwe doprowadzenie gazu czy sieci ciepłowniczej, ▪ edukacja ekologiczna.
<p>Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, uchwała Nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ✓ wsparcie i promocję inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii, ✓ budowę nowoczesnych oraz niskoemisyjnych źródeł rozproszonych, wykorzystujących w szczególności lokalny potencjał energetyczny, ✓ racjonalizację wykorzystania energii poprzez realizację przedsięwzięć służących poprawie zarządzania energią i efektywności energetycznej oraz upowszechnianie i promowanie postaw energooszczędnych, ✓ termomodernizację budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych i innych obiektów, ✓ wspieranie rozwoju budownictwa energooszczędnego, ✓ działania na rzecz ograniczenia tzw. niskiej emisji, szczególnie z indywidualnych źródeł ogrzewania i lokalnych kotłowni, ✓ przeciwdziałanie emisji gazów cieplarnianych.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż wskazane w PZ Iłowa cele i kierunki działań są spójne z działaniami określonymi w innych dokumentach o charakterze strategiczno-planistycznym, dotyczących zrównoważonego rozwoju gospodarczego i energetycznego gminy w powiązaniu z ochroną środowiska naturalnego. Wszystkie działania wskazane w projekcie „Założeń...”, ukierunkowane są na poprawę efektywności wykorzystania energii i jej nośników przy zdecydowanym dążeniu do zminimalizowania lub wyeliminowania niekorzystnego oddziaływania na środowisko.

Jednym z celów przedmiotowego dokumentu jest promowanie efektywnego wykorzystania energii na terenie gminy, co powinno przełożyć się na poprawę stanu środowiska naturalnego i stać się istotnym czynnikiem wsparcia zrównoważonego rozwoju oraz wdrażania prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Ponadto realizacja działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej urządzeń wykorzystywanych do wytwarzania i przesyłania ciepła oraz energii elektrycznej i paliw gazowych, będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości powietrza.

Tak więc PZ Iłowa wykazuje wysoką przydatność w uwzględnianiu aspektów środowiskowych.

RODZAJ I SKALA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ogólna ocena oddziaływania poszczególnych celów i kierunków działań ujętych w PZ Iłowa, pokazuje zdecydowanie korzystny ich wpływ na stan środowiska we wszystkich analizowanych jego elementach.

Zadania inwestycyjne ukierunkowane na modernizację/przebudowę przestarzałych indywidualnych ogrzewań węglowych, rozbudowa systemu gazowniczego, stosowanie rozwiązań z wykorzystaniem OZE oraz poprawa efektywności wytwarzania energii, doprowadzą do zmniejszenia obciążenia środowiska poprzez redukcję wielkości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery i poprawę

jakości powietrza, które to skutki zaliczyć należy do oddziaływań korzystnych o charakterze trwałym.

Te korzystne efekty zostaną wzmocnione zwiększeniem stopnia wykorzystywania źródeł energii odnawialnej oraz działaniami związanymi z poprawą efektywności użytkowania energii, zarówno w sferze jej wytwarzania, przesyłu, jak i wykorzystania u odbiorcy. Przy czym w zakresie rozwoju instalacji OZE projekt „Założeń...” przewiduje możliwość wykorzystania na terenie gminy energii pochodzącej głównie z takich źródeł OZE jak: kolektory słoneczne, fotowoltaika czy pompy ciepła.

Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń systemów energetycznych może mieć wpływ na roślinność, głównie na terenach otwartych, dotychczas nie zainwestowanych. Przybliżone lokalizacje planowanych inwestycji uniemożliwiają określenie szczegółowego wpływu tych inwestycji na zbiorowiska roślinne na terenie gminy. Przekształcenia środowiska wynikające z rozbudowy systemów energetycznych nie powinny być jednak znaczące, ze względu na fakt, że będą one ściśle związane z planowanym zagospodarowywaniem terenów i nie powinny wychodzić poza wytypowany do zagospodarowania teren. Ponadto, zasięg tych inwestycji będzie lokalny, w głównej mierze dotyczący podłączenia nowych odbiorców w obszarach aktualnego oddziaływania tych systemów.

Budowa ww. sieci powinna uwzględniać istniejące uwarunkowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu. Po realizacji inwestycji teren powinien zostać przywrócony do poprzedniego stanu, poprzez odtworzenie jego wartości użytkowych i przyrodniczych. Wskazane do realizacji w PZ Iłowa działania inwestycyjne, nie spowodują ograniczenia korytarzy i ciągów ekologicznych oraz szlaków migracji zwierząt.

Pozostałe planowane działania inwestycyjne nie będą powodować oddziaływań, które mogłyby doprowadzić do niekorzystnych zmian warunków bytowania zwierząt.

Likwidacja przestarzałych urządzeń wytwarzających ciepło i energię; podnoszenie sprawności w źródłach o nieoptymalnych parametrach funkcjonowania, w powiązaniu z modernizacją sieci dystrybucyjnych – pozwoli na synergię długoterminowych oddziaływań pozytywnych, szczególnie na takie elementy środowiska jak powietrze, gleba, fauna i flora, jak również przyniesie korzystny wpływ na otoczenie i życie ludzi.

Szczególnie pozytywne oddziaływania o charakterze długoterminowym i trwałym, przypisuje się działaniom związanym z poprawą efektywności użytkowania energii i ciepła. Ich realizacja przynosi w konsekwencji korzystny wpływ na poprawę stanu jakości każdego elementu środowiska, tj.: powietrza (termomodernizacja, likwidacja niskiej emisji), gleby, wody i powierzchni terenu (zminimalizowanie zanieczyszczenia powodowanego funkcjonowaniem obiektów energetycznych, w szczególności: produkcja odpadów energetycznych, emisja zanieczyszczeń do powietrza).

Szczególne znaczenie dla zdrowia ludzi ma redukcja emisji zanieczyszczeń. Można założyć, że każda poprawa stanu środowiska uzyskana w wyniku realizacji celów opisanych w projekcie „Założeń...”, będzie pozytywnie oddziaływała na zdrowie ludzi i jakość ich życia (rozumianego jako proces biologiczny). Oddziaływanie to będzie miało zwykle charakter pośredni, a jego skutki dla zdrowia uwidoczną się przeważnie w dalszej perspektywie czasu.

Zmiana struktury zużywanych paliw, w tym zmniejszenie udziału paliw stałych połączona z modernizacją źródeł, będzie sprzyjać poprawie jakości wdychanego powietrza.

Ogólnie można stwierdzić, że przeważające skutki pozytywne wiążą się z poprawą warunków życia ludzi, związaną z polepszeniem i/lub utrzymaniem jakości środowiska oraz warunków jego

ochrony, jak również z zapewnieniem poziomu bezpieczeństwa dostaw energii przy zrównoważonym rozwoju infrastruktury energetycznej. Ten ostatni element, charakteryzuje się nieznaczną zmiennością w oddziaływaniach. W części przypadków (związanych z etapem realizacji danego przedsięwzięcia) mogą to być krótkoterminowe oddziaływania niekorzystnie. Ostatecznie jednak, w przypadku osiągnięcia zakładanych celów, wskazuje się na przewagę znaczących oddziaływań korzystnie wpływających na funkcjonowanie środowiska i zapewnienie jego odpowiedniej jakości. Biorąc pod uwagę proponowane w dokumencie rozwiązania oraz ich zasięg przewiduje się, iż ich realizacja nie pociągnie za sobą oddziaływań transgranicznych ani ryzyka dla zdrowia ludzi, czy zagrożenia dla środowiska.

CECHY OBSZARU OBJĘTEGO ODDZIAŁYWANIEM NA ŚRODOWISKO

Gmina Łowa położona jest w województwie lubuskim, dla którego Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze) dokonuje corocznie oceny jakości powietrza atmosferycznego. W 2021 roku monitoring stężeń zanieczyszczeń powietrza w województwie prowadzony był na 8 stałych stacjach monitoringu powietrza oraz 1 stacji mobilnej. Na terenie Łowej nie funkcjonuje żadna stacja pomiarowa lubuskiego monitoringu jakości powietrza.

Według „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie lubuskim – raport wojewódzki za rok 2021”, na obszarze strefy lubuskiej (do której zalicza się również Gminę Łowa) stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz poziomu celu długoterminowego ozonu, którego termin osiągnięcia wyznaczono na rok 2020.

Na przestrzeni lat 2012÷2021 poziom docelowy określony dla stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 był przekraczany w województwie lubuskim regularnie. Według oceny Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze główną przyczyną tych przekroczeń jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków.

W nawiązaniu do powyższego, szczególnie pozytywnym (bezpośrednim i długotrwałym) oddziaływaniem na środowisko będzie charakteryzować się przyjęty w PZ Łowa kierunek działań związany ze zmianą sposobu zasilania w ciepło – z ogrzewań, opartych o paliwo węglowe - na rozwiązania proekologiczne.

Poprawa jakości powietrza atmosferycznego będzie korzystnie oddziaływać nie tylko na zdrowie ludzi i zwierząt, ale również na stan obszarów o szczególnych właściwościach przyrodniczych i kulturowych, występujących na terenie gminy.

Na terenie Gminy Łowa wyznaczono i objęto ochroną prawną, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity: Dz.U. 2022 poz. 916), następujące obiekty i tereny:

- obszar chronionego krajobrazu: „Bory Dolnośląskie”;
- obszar specjalnej ochrony (OSO) Natura 2000: Bory Dolnośląskie (kod PLB 020005);
- specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Natura 2000: Wilki nad Nysą (kod PLH 080044);
- użytek ekologiczny: „Łąki nad Olszą”,
- pomniki przyrody.

Kierunki działań przewidziane do realizacji dla osiągnięcia celów strategicznych przyjętych w PZ Łowa, każdorazowo planowane są przy uwzględnieniu warunków ochrony terenów cennych przyrodniczo oraz z zachowaniem integralności tych obszarów.